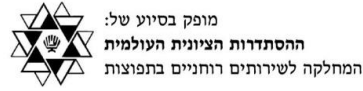

נשיא ומייסד
הרב שאול ישראלי זצ"ל

מופק בסיוע של:
ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לשירותים רוחניים בתפוצות

חֵמְדָּה יָמִים

HEMDAT YAMIM

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ עֲקֵב תש"ף

להתפלל או להתנפל?

הרב יוסף כרמל, ראש כולל 'ארץ חמדה'

לאחר חטא העגל, הכתוב בפרשתנו מדגיש, וחוזר ומדגיש:

"וְאֶתְּפֹשׂ בְּשֵׁנֵי הַלְחָת וְאֶשְׁלַכְכֶם מֵעַל שְׁמַי יְדֵי וְאֶשְׁבְּרֶם לְעֵינֵיכֶם: וְאֶתְנַפַּל לִפְנֵי יְקֹנֶךָ פְּרֹאשְׁנָה אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לָחֵם לֹא אֶכְלֹתִי וּמַיִם לֹא שְׁתִּיתִי עַל כָּל חַטֹּאתֶיךָ אֲשֶׁר חָטַאתָם לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְקֹנֶךָ לְהַכְעִיסוֹ: וְאֶתְנַפַּל גַּם בְּעַד אֶהְרֹן בְּעַת הַהוּא: ... וְאֶתְנַפַּל לִפְנֵי יְקֹנֶךָ אֵת אַרְבָּעִים הַיּוֹם וְאֵת אַרְבָּעִים הַלַּיְלָה אֲשֶׁר הִתְנַפַּלְתִּי כִּי אָמַר יְקֹנֶךָ לְהַשְׁמִיד אֶתְּכֶם: וְאֶתְנַפַּל אֵל יְקֹנֶךָ וְאָמַר אֲדֹנָי יְקֹנֶךָ אֵל תִּשְׁחַת עֲמֹךָ וְנַחֲלֶתְךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ בְּגֹדְלֶךָ אֲשֶׁר הוֹצַאתָ מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה" (דברים ט' יז - כו).

תקופת השנה המתוארת בפסוקים אלה, החלה בשבעה עשר בתמוז והסתיימה ביום הכיפורים, כמו שהסביר המדרש: "ואתנפל לפני ה' כראשונה. מלמד שמאה ועשרים יום רצופין היה משה בלא מאכל ומשתה. מי הראשונים שנאמר כראשונה. ומי יום שהתנפל ומ' בלוחות האחרונים. הראשונים הושלמו ביי"ז בתמוז. והאמצעיים הושלמו בראש חודש אלול. והאחרונים ביום הכפורים. לפיכך נהגו במקומות לתקוע בראש חודש אלול" (פסיקתא זוטרותא (לקח טוב) דברים דף יד עמוד א).

כלל נקוט בידי הלשונאים, ככל שהמושג חשוב יותר בחיי חברה דוברת לשון מסוימת, כך יהיו יותר צורות הופעה לבטא מושג זה (לאסקימואים עשרות ביטויים המתארים שלג).

המדרשים מונים כמעט עשרים דרכים לבטא מצב של תפילה בעברית. נביא בקיצור שני מדרשים העוסקים בנושא: "עשרה לשונות נקראת תפילה 1. זעקה 2. שוועה 3. נאקה 4. ביצור 5. וקריאה 6. רינה 7. פגיעה 8. ניפול 9. פילול 10. עתירה 11. עמידה 12. חילוי 13. תחינה" (ספרי דברים פרשת ואתחנן פיסקא כו).

"א"ר יוחנן עשרה לשונות נקראת תפילה ואלו הן, שוועה, 14. צעקה 15. נאקה, רינה, פגיעה, ביצור, קריאה, ניפול, 16. ופילול 17. ותחנונים" (דברים רבה פרשת ואתחנן פרשה ב סימן א, במדרשים המלאים מובא מקור לכל ביטוי).
א"כ מציינו ח"י דרכים לבטא מצבים שונים של תפילה.

אין לשער את חשיבות התפילה בחיינו של כל יהודי, בית הכנסת "מקדש המעט" תופס מקום חשוב מאוד, אף הוא, בהווייתנו הרוחנית. לתפילה בציבור הרבה מעלות. (ניתן ללמוד על כך בעומק בתוכנית "מורנו" תפילה וברכות יחידות 10-12).

חסרונם של בתי הכנסת מורגש מאוד, במיוחד כאשר כל קהילה מכינה את עצמה לקראת חגי תשרי, המכונים גם ימים נוראים. יתכן ודווקא שעה זו קוראת לנו לחשב מסלול מחדש, בנושא מקום וחשיבות התפילה ובית הכנסת בחיינו.

בואו ונשאל את עצמנו, כמה שאלות נוקבות: כמה אנחנו מצליחים להתרכז בתפילה ולהתפלל מתוך כוונה? כמה פעמים ענינו על ברכותיו של שליח הציבור בחזרת הש"ץ? כמה השקענו כדי שהתפילה תהיה חוויה מרוממת עבור ילדינו ובני קהילתנו? כמה השקענו כדי למשוך אל בית הכנסת גם רחוקים? כמה פעמים הפכנו את זמן התפילה לזמן שיחה חברתית, עם השכן מימין ומשמאל, מלפנים ומאחור? כמה נהנינו לקרא את עלוני השבת, שברובם הגדול הביאו את כיכר השוק לתוך זמן התפילה, ולתוך מה שכינו חכמים "מקדש מועט"? (הם הפכו לאחד מכלי הפרסום והשיווק המסחריים החזקים ביותר בציבור שלנו!)

עד כאן בנושא התפילה, נעבור עתה להתנפלות.

ההפגנות המתרחשות מדי ערב, מביאות לידי ביטוי גם מצוקה אמיתית של אנשים שחרב עליהם עולמם הכלכלי, ומתוך כך, הפגיעה הכללית שהם נפגעו היא לעתים אנושה ואין עדיין מזור לכאבם. אבל ההפגנות הפכו גם לאירועים חברתיים, שהריחוק לא נשמר בהם, והמסכות לא תמיד על הפנים. גרוע מכך, ההפגנות מכל הכיוונים, הפכו למקום התנפלות. האצבע המאשימה מופנית כלפי היריב הפוליטי בלבד. לצערנו, התנפלות ואלומות הפכו לחזון נפרץ. כל התנפלות, מכל סוג שהיא מילולית ופיזית (לא במשמעות של תפילה), חייבת להפסק לפני שח"ו יהיה מאוחר מדי!!!

הבה נתפלל כי הקב"ה ישלח רפואה שלימה לכל החולים, ומזור לתחלואי המשק שהתרגשו עלינו. שהקב"ה יעזור לנו להתחזק בתפילתנו, ולתקן את דרכינו בתחום חשוב ויסודי כל כך של חיינו - ה"בן אדם לחברו".

הבה נתפלל כי נזכה, בזכות זאת, לשמוע קול שופר גדול, כבר בראש חודש אלול הקרוב ובשורת סלחתי (ביננו לבין עצמנו ומן הקב"ה אלינו) ביום הכיפורים, הבא עלינו לטובה.

לע"נ ר' אליהו כרמל ז"ל ח' באייר תשע"ו	לע"נ הרב ישראל רוזן זצ"ל י"ג בחשוון תשע"ח	לע"נ מרת גיטה (ד' באב) ור' אברהם קליין ז"ל, (י"ח באייר)	לע"נ ר' מאיר וגב' שרה ברכפלד ז"ל (שרה - ט"ז בטבת תש"ף)	לע"נ הרב אשר וסרטיל ז"ל ט' בכסלו תשס"ט
לע"נ הרב שלמה מרזל זצ"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' י' באייר תשע"א	לע"נ הרב ראובן אברמן זצ"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' ט' בתשרי תשע"ו	לע"נ מרת שרה ונגרובסקי ע"ה בת ר' משה זאב י' בתמוז תשע"ד	לע"נ מרים שטרן ע"ה ח' באב תשע"ט	לע"נ מר שמואל ואסתר שמש ז"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' י"ז בסיוון תשע"ד

לע"נ דוד צבי טרשנסקי ז"ל בנם של יצחק ונעמי הי"ו. נלב"ע כ"ח באייר
לע"נ הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד

הלכה פסוקה

תקצירים מתוך פסקי דין - רשת בתי הדין 'ארץ חמדה גזית'

עורך: הרב הדיין עקיבא כהנא, חוקר במכון משפט והלכה בישראל

נוק לדירת השכן עקב שיפוץ

ארץ חמדה גזית ירושלים /ניסן תשע"ו/תיק 79062

דיינים: הרב אהרון כץ

המקרה בקצרה:

נתבע 1 היה בעבר בעלים של דירה שסמוכה לדירת התובע, נתבע 2 רכש את הדירה וביצע בה שיפוץ, התובע טוען כי במהלך השיפוצים נפער חור בקיר האמבטיה שבדירת התובע, שהיתה חדשה לחלוטין. הקבלן שעבד במקום אישר שהנוק נגרם בגללו.

בן התובע שהוא עו"ד אומר שפנה עשרות פעמים לנתבעים בצורות שונות, ובשלב כלשהו הם הבטיחו לתקן את הנוק, דבר שלא קיים מעולם. הוא גם הביא להם הצעה לתיקון הנוק בסך 3,500 ₪, אלא שהנתבעים משכו זמן, לכן התובע מבקש לחייב את הנתבעים בעלות תיקון הנוק בסך 3,500 ₪ וכן 5,000 ₪ על הוצאות הגבייה, ועוד 3,000 ₪ על הכנת כתב התביעה, לאחר מכן הוא דרש עוד כ-5,000 ₪ על הוצאות שונות. נתבע 2 טען שאין קשר בין העבודות לנוק.

פסק הדין:

על נתבע 2 לשלם לתובע 7,700 ₪.

נימוקים בקצרה:

א. האם יש לייחס את הנוק שנגרם בדירת התובע לנתבע

במהלך הדיון, נתבע 2 הכחיש את הטענה שהנוק נגרם בגלל השיפוץ. לעומת זאת בהתכתבות בין התובע לנתבע 2 הודה האחרון כי יתכן ואירע נזק, אך לא בא לראות אותו למרות שעבר זמן ארוך מאז. בחקירת הקבלן בבית הדין הוא אמר שהוא שמע מהנתבע על נפילת אריחים בדירת התובע כמה ימים ספורים לאחר שזה קרה. בנוסף הוא הודה שהוא קדח באזור הקיר המשותף, אך טען שלא הזיק באופן ישיר, והנוק נגרם באופן עקיף מפעולתו ככל הנראה. בית הדין קבע כי יש לראות בעדות הקבלן ניסיון להתחמקות מהאחריות לנוק שהוא גרם, ואין לקבל את טענתו שלא הוא שגרם את הנוק. בנוסף התובע השמיע הקלטה שבה הקבלן הודה שהפעלים שלו הגיעו וראו את החור והם גרמו לנוק.

לפיכך, נקבע כי הקבלן של נתבע 2 שהוא שגרם לנוק.

ב. האם יש לייחס את הנוק שנגרם לנתבע?

הלכות נזקי שכנים מורים לאדם להיזהר בעת שימוש בנכסיו שלא יגרמו נזק לשכניו, וכפי שנפסקו בשו"ע בסימן קנה. כל הדעות מסכימות כאשר המזיק פוגע באופן המכונה בגמרא "גירי דיליה", כלומר, חיצים שלו, ברכוש של חברו, הרי שחל עליו איסור לעשות זאת (בבא בתרא כב ע"ב, ורמב"ם שכנים י, ה) ואם הנוק נגרם בשעת המעשה של המזיק הרי שיש לחייב את האדם המזיק.

המקור הנוגע לענייננו הוא דברי המשנה (בבא קמא ט, ג): "והבנאי שקיבל עליו לסתור את הכותל, ושבר את האבנים או שהזיק, חייב לשלם. היה סותר מצד זה ונפל מצד אחר, פטור. ואם מחמת המכה, חייב." משנה זו נפסקה על ידי הרמב"ם (חובל ומזיק ו, יא), ובשו"ע (ח"מ שו, ב). במקרה זה מדובר על קידוח בקיר שהוא יותר מ"גירי דיליה", ויתכן שהוא בגדר מזיק בידים.

במקרה זה נתבע 2 לא טען נגד עלות התיקון שדרש התובע בסך 3,500 ₪.

אשר על כן, הנתבע חייב לשלם לתובע את הסכום שנתבע על הנוק.

ג. הוצאות משפט

התובע דרש החזר הוצאות משפט בשיעור שגבוה מסכום הנוק. בית הדין אישר סך של 4,000 ₪ עבור הוצאות המשפט, זאת בגלל ההתמשכות הלא הגיונית של הסיפור מעבר לזמן סביר באשמת הנתבע.

למעבר לפסק הדין

ניתן ליצור קשר עם הכותבים דרך: info@eretzhemdah.org

<p>לע"נ שלמה דוד בן זלמן ושרה אבנית ז"ל נלבי"ע סיון תשע"ט</p>	<p>לע"נ רבי יעקב ז"ל בן אברהם ועיישה וחנה בת יעיש ושמחה סבג</p>	<p>לע"נ גב' לוריינ הופמן ז"ל</p>	<p>לע"נ חיים משה בן קוקה יהודית כהן ז"ל נלבי"ע ז' בתשרי תשע"ה</p>	<p>לע"נ סוזי בת עליזה כהן ז"ל נלבי"ע כ"ד בחשוון תשע"ח</p>
לע"נ הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד				

שו"ת במראה הבזק

(מתוך ח"י)

טורונטו, קנדה

סיון, תשע"ט

Toronto, Canada

עמידת חתן וכלה תחת החופה

שאלה:

איך החתן והכלה צריכים לעמוד תחת החופה? ומדוע אם הכלה היא אשר מגישה לכלה את כוס היין?

תשובה:

החתן והכלה ניצבים במרכז כאשר הכלה לימינו של החתן. הורי הזוג גם הם ניצבים במעמד המרגש תחת החופה עם ילדיהם. תחת החופה עומד גם הרב עורך הקידושין וכן שני עדים אשר צריכים לראות את נתינת הטבעת על ידי החתן לכלה

[עדים אלו יכולים לעמוד בצד החופה ולהתקרב בעת נתינת הטבעת]

למרות שמבחינת ההלכה די לבני הזוג לבדם לעמוד תחת החופה אולם מנהג יפה הוא לשתף את ההורים והורי ההורים, ברגעים מרגשים אלו. מלבד זאת יש הרבה מן הסמליות בעובדה שההורים אשר הביאו את צאצאיהם עד הלום מלווים את הזוג הצעיר בדרכו לבניית בית חדש. שילוב הדורות, הדורות הקודמים עם הדור הצעיר בעת בניית הבית מסמל את התשתית האיתנה אליו מונחים יסודות המשפחה ההולכת ומתהווה.

גם במעמד זה קיימות שתי אפשרויות:

א. שני האבות יהיו לצידי של החתן ושתי האימהות תהיינה לצידי של הכלה.

ב. הורי החתן יהיו לצידי והורי הכלה יהיו לצידי.

הצעה יידידותית:

לא יעמדו ילדים קטנים או אנשים רבים מדי מתחת לחופה, מה שעלול לגרום לדיבורים והפרעות במהלך הטקס.

שתיית היין על ידי הכלה בחופה

אחרי הקידושין הכלה עדיין איננה נשואה אלא רק מאורסת¹, לכן, החתן אינו יכול להשקותה בצורה ישירה ועושים זאת דרך אם הכלה. אחרי שבע הברכות הזוג כבר נשוי, לכן החתן נותן לכלה ישירות לשתות את היין.

¹ הארוסה אסורה על בעלה כפי שמופיע בנוסח ברכות האירוסין: "ברוך אלהי ד' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וציונו על העריות, ונאסר לנו את הארוסות, והתיר לנו את הנשואות (לנו) על ידי חפה וקדושין. ברוך אלהי ד' מקדש עמו ישראל על ידי חפה וקדושין."

בשם צוות המשיבים ובברכת התורה,

הרב משה ארנרייך הרב יוסף כרמל

ראשי הכולל

ניתן ליצור קשר עם הכותבים דרך: info@eretzhemdah.org

מתפללים לרפואתם השלימה של:

חני בת פנינה
ויקי ויקטוריה בת דייזי
יהודית שרה בת רחל
נתנאל בן שרה זהבה

ניר רפאל בן רחל ברכה
אלישע יוסף בן אורית
אסתר בת רחל
מאירה בת אסתר

רבקה רינה בת גרונה נתנה
נתנאל אילן בן שיינא ציפורה
יפה בת רחל יענטע
אסתר מיכל בת גיטל

בתוך שאר חולי עם ישראל

הספר משטר ומדינה בישראל על פי התורה (4 כרכים) מאת הרב נפתלי בר אילן,

יצא לאור בעריכה חדשה בהוצאת מכון "ארץ חמדה"

הספר מתמודד עם אתגרי השעה הניצבים בפני המדינה היהודית העצמאית ע"י ניתוח ובירור מקיפים במקורות. בין הנושאים הנדונים - משטר דמוקרטי ומלוכני, שלטון החוק, הפרדת רשויות, ביקורת שיפוטית, טוהר השלטון, מדיניות פיסקלית ומוניטרית, שירותי רווחה, סל תרופות, איכות הסביבה, משפט בינלאומי, אמנת ג'נבה, כבוד האדם וחירותו, פיתוח האישיות, זכויות אזרח ועוד ועוד.

זכה בפרס הרב קוק ובפרס הרב ישראלי של מכון ארץ חמדה.

לרכישה